

A gyermekkori coeliakia Európában

Mi a coeliakia?

A coeliakia gyakori, élethosszig tartó autoimmun állapot, melyet az Európában is elterjedten fogyasztott kalászos gabonákban – búza, árpa rozs – található fehérje, a glutén fogyasztása okoz. A tünetek már csecsemőkorban, a gabonafélék bevezetésekor kialakulhatnak, de gyermek- és serdülőkorban bármikor megjelenhetnek. Ha a coeliakiás gyermek glutént fogyaszt, az immunrendszerben lezajló folyamat a vékonybelet károsítja.

A leggyakoribb gyermekkori, élelmiszerek által kiváltott krónikus betegség Európában

A gyermekkori esetek 80%-át nem diagnosztizálják

Az egyik leggyakoribb gyermekkori krónikus betegség, 100-ból 1 gyermeket érint

Annak ellenére, hogy a betegség felismerése és kezelése egyszerű, a diagnózis 8 évet is késhet

Gyakorisága a legutóbbi évtizedekben emelkedett a gyermekek körében

A korai felismeréssel és kezeléssel megelőzhetőek a későbbi szövődmények

Diagnózis

A coeliakia korai felismerése elengedhetetlen a gyermekek élethosszig tartó jó egészségéhez és fejlődéséhez.

A coeliakia-gyanús gyermekeket gyermek-gasztroenterológus vagy gyermekgyógyász szakorvosnak kell diagnosztizálnia és gondoznia, és folyamatosan biztosítani kell számukra a megfelelő, képzett gyermek dietetikai tanácsadást is.

Kezelés

A coeliakia jelenleg ismert kezelése az élethosszig tartó, szigorú gluténmentes diéta, aminek hatására javulnak a tünetek és megelőzhetőek a későbbi szövődmények.

A coeliakiás gyermekek 52 %-ának nehézséget okoz a gluténmentes diéta betartása. Az egészségügyi szakembereknek ezért ezt a gondozás során ellenőrizni kell, és a pácienseket fel kell világosítani a gluténmentes diéta előnyeiről.

1. Annali di igiene: medicina preventiva e di comunità. 2014. Burden of Celiac Disease in Europe: a review of its childhood and adulthood prevalence and incidence as of September 2014.
2. British Journal of General Practice. 2014. Diagnosis of coeliac disease in children in primary care and clinical implications.
3. Interreg Central Europe. 2016. Focus on Celiac Disease.
4. ESPGHAN. 2012. European Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition Guidelines for the Diagnosis of Coeliac Disease.
5. Clinical Nutrition. 2017. Assessment of dietary compliance in celiac children using a standardized dietary interview.
6. Gastroenterology. 2017. High Incidence of Celiac Disease in a Long-term Study of Adolescents With Susceptibility Genotypes.
7. Pediatrics. 2013. Prevalence of childhood celiac disease and changes in infant feeding.

Korai diagnózis – egészséges élet: *Kiáltvány a helyzet változása érdekében*

Az ESPGHAN és az AOECS közös célja, hogy az EU-ban és az EU-tagországokban a kormányok működtessenek a gyermekkori coeliakia korai felismerését célzó, hatékony szűrőprogramokat

A gyermekkori coeliakia gyakori betegség, a legtöbb európai országban 100-ból 1 gyermeket érint, de vannak olyan országok is, ahol 100-ból hármat. Az érintett gyermekek többségét azonban nem diagnosztizálják.

A gyermekkori coeliakia minél korábbi felismerése nagyon fontos a gyermek optimális növekedése és fejlődése és tüneteinek kezelése szempontjából.

Számtalan súlyos szövődmény és egészségkárosodás alakulhat ki a késedelmes coeliakia diagnózisa miatt, mint pl. a súlyfejlődés és növekedés elmaradása, a késői pubertás, a vashiányos vérszegénység, a krónikus fáradékonyság, az osteoporózis, és a más autoimmun betegségek magasabb kockázata.

A nagyközönség és az egészségügyi szakemberek körében egyaránt alacsony a betegség ismertsége, ez a legfőbb oka annak, hogy a coeliakiás gyermekeknek csak kis hányadát diagnosztizálják.

A coeliakia felismerésében valódi kihívást jelentenek a nagyon változatos tünetek, és az, hogy a betegség tünetek nélkül is jelen lehet.

A szűrőprogramok hatékonyak lehetnek a coeliakia felismerésében, nem csak a jellegzetes tünetekkel megnyilvánuló esetekben, hanem akkor is, amikor a betegség klinikai megjelenése kevésbé egyértelmű.

A gyermekkori coeliakia korai felismerése

Gyakori tünetek

- Hasmenés
- Lassú súlyfejlődés
- Fogyás
- Alacsonynövé
- Késői serdülés
- Vashiányos vérszegénység
- Émelygés vagy hányás
- Hasfájás
- Krónikus székrekedés
- Ismétlődő szájüregi afták
- Kóros májenzim értékek
- Krónikus fáradékonyság
- Fogzománc hibák

Magasabb kockázatú csoportok

- Coeliakiás betegek elsőfokú rokonai
- 1-es típusú cukorbetegség
- Turner-szindróma
- Down-szindróma
- Autoimmun pajzsmirigy betegség
- Williams-szindróma
- Autoimmun májbetegség

A korai diagnózis előmozdításának 3 lépése

A korai felismerést célzó szűrővizsgálatok révén korábban diagnosztizálhatják és kezelhetik a beteget, csökkenthető a későbbi egészségkárosodások kockázata, és biztosítható a gyermekek fejlődése.

A gyermekkori coeliakia ismertségének javítása a nagyközönség körében

A coeliakiás tünetek, kockázati csoportok ismertségének javítása az egészségügyi dolgozók körében

A gyermekkori coeliakia korai felismerését célzó nemzeti szűrőprogramok létrehozása